

Ze waren een van de eersten die van natuurbeheer en zoogkoeienhouderij een professionele tak maakten. Jan en Rita Ubels konden door de samenwerking met natuurinstanties, gemeente en provincie hun droom verwezenlijken. 'Deze nominatie is een erkenning.'

Beenbreek, dotterbloemen en grauwe klauwierien. Jan en Rita Ubels uit het Drentse Anderen praten net zo gemakkelijk over deze unieke planten en dieren als over de prestaties van hun duizend stuks vleesvee. 'Het is bij ons én én. Zonder natuur geen zoogkoeienhouderij en zonder de zoogkoeien kan het natuurgebied zich niet zo fraai ontwikkelen.' Al 25 jaar is het echtpaar actief in natuurbeheer. Ruim achttien jaar geleden veruilden ze hun vaste baan voor een onzeker bestaan om hun droom te verwezenlijken: een eigen dier- en milieuvriendelijk natuurvleesveebedrijf. In eerste instantie met schapen. 'Maar men wilde liever koeien omdat deze de weilanden écht verschrallen', noemt Jan als reden om zich volledig op zoogkoeien te richten. Inmiddels omvat het bedrijf negenhonderd dieren: driehonderd zoogkoeien, driehonderd stuks jongvee en driehonderd stieren, en beheert het 450 hectare pachtgrond (deels in vijftigjarige erfpacht bij Staatsbosbeheer). Al bij de start maakten de veehouders de keuze voor charolais. 'Omdat het een besterker ras is met een rustig karakter. De

dieren zijn daardoor zeer geschikt als natuurgrazers. Bovendien kunnen ze met de sobere omstandigheden overweg', luidt de overtuiging van het echtpaar.

Charolais x Belgisch witblauw

De enorme groei en goede moedereigenschappen van de charolaisdieren combineert Ubels de laatste jaren met de extra fijne vleeskwiteit van de Belgische witblauwen. Alle kalveren hebben een blauwe vader. 'Die zorgt ervoor dat de vleeskwiteit rond de U+ en E- ligt.' En het kan nog beter. De 50 procent kruisingvaarskalveren komen ook bij de zoogkoeienveestapel. Ook zij krijgen de blauwe stier als partner. 'Deze kalveren scoren zelfs tot E+', zegt Jan over de kleurrijke stieren die ze sinds twee jaar op maximaal 550 kilo geslacht gewicht afleveren aan het Boeuf d'Or-project. De drie kwart vaarskalveren verkopen ze om problemen met kalven te voorkomen. 'Bij natuurbeheer horen geen keizersneden.' Kalfproblemen kennen ze nagenoeg niet - 'ze groeien erin' - en dat heeft ook veel te maken met de sobere voeding. 'De vaarskalveren voeren we flink tot het mo-

ment van dekken en dan gaan ze op rantsoen', luidt de strategie. 'Vooraf drie maanden voor het kalven voeren we ze sober met natuurhooi.' De dieren kalven vanwege het rendement op tweejarige leeftijd af. 'Wel van een gekruiste blauwe blonde d'Aquitaine-stier, die geeft nog weer lichtere kalveren.'

Ook de strossallen zijn zelf bedacht. Een voerpad met een helling van 5 procent loopt over in een helling van 30 procent die de potstal van 1,40 meter diepte in gaat. 'De mest komt eruit als compost.' De oude stallen hebben een breedte van 10 meter, de nieuwe zijn al ruim 12 meter breed. Daarnaast is ook de behandelstraat

Het Andersche Diep

Eigenaren: Rita (50) en Jan (55) Ubels
Woonplaats: Anderen
Ras: charolais, blonde d'Aquitaine en Belgisch witblauw
Aantal kalvingen per jaar: 300
Totaal aantal dieren: 900
Oppervlakte: 450 hectare
Website: www.natuurkoe.nl
Bijzonder: al 25 actief in natuurbeheer en zoogkoeienhouderij, met een veestapel bestaande uit zuivere charolais- en gekruiste Belgisch-witblauwdieren, mest eigen stieren af, over het bedrijf loopt (na eigen initiatief) het Pieterpad, er is een 7 kilometer lange wandelroute en het bedrijf is een van de oprichters van de Nederlandse natuurparels.

opvallend. 'Zo kunnen wij en onze twee medewerkers veilig dieren behandelen, honderd in een uur', licht Jan toe. Natuurbeheer vormt de spil van het bedrijf, de zoogkoeien zijn de goedkope en mooie onderhouders van het landschap. 'Waarom zou je met een trekker doen wat een koe ook kan?' Met dit fraaie plaatje in het Andersche Diep heeft de familie, die met zoon Jos (22) een ambitieuze opvolger heeft, nog een troef in handen: recreatie. Op eigen initiatief loopt het Pieterpad (een wandelroute van 490 kilometer van het Groningse Pieterburen naar de Limburgse Sint-Pietersberg, waar jaarlijks

25.000 wandelaars overheen lopen) inmiddels dwars door het natuurgebied, waarvoor zelfs een voorde (een doorwaadbare plaats in de beek) weer in ere is hersteld. Rondom de percelen is ook een 'dorpsommetje' van 7 kilometer aangelegd, waar mensen op de informatieborden kunnen lezen over deze natuurparel.

Pionierswerk beloond

'Deze nominatie vinden we een erkenning van al ons werk', geeft Rita aan. Tegenslag kregen de pioniers te verduren door vertraging bij subsidies, diersterfte door jakobs kruiskruid en ze woonden lang in een verbouwde zolder boven de stal. Jarenlang moesten ze bij overheid en instellingen hun plek bevechten in wet- en regelgeving. 'Onze bedrijfstak was nieuw. Alles hebben we moeten uitleggen en ons keer op keer moeten bewijzen.' De lange strijd met bloed, zweet en tranen heeft hen uiteindelijk een prachtig bedrijf opgeleverd dat nu ook als voorbeeld dient. 'Wij laten zien dat je als boeren prima grond kunt beheren. Ik hoop dan ook dat andere vleesveehouders hun voordeel hiermee kunnen doen. Wij bewijzen dat als je écht wilt, het ook kan.'

Alice Booij

Jan en Rita Ubels combineren zoog koeien en natuurbeheer succesvol

Geslaagde pioniers